

reizen

Uittocht

Waar worden de files verwacht deze zomer?

15

Biarritz

Het begon met een paleis in een vissersdorpje

16

Een herboren toren

De Stockalperturm op de Simplonpas stond er al drie eeuwen, toen hij in 2000 werd verwoest door een lawine. Vorig jaar begon de toren, geheel gerenoveerd, een nieuw leven als hotel.

tekst en foto's JOOST OVERHOFF

De avenues van Parijs, satellietnavigatie, de Simplonroute naar Italië: allemaal voorbeelden van militaire projecten waar inmiddels iedereen vreedzaam plezier van heeft.

Dat de Simplon goed begaanbaar werd, was te danken aan Napoleon, die als eerste zorgde voor een echte weg over de Simplonpas – niet voor koetsjes, maar voor kanonnen. Als reis- en handelsweg bestond de doorgang al veel langer. Zo werd in de zeventiende eeuw langs dat pad een goederendepot gebouwd, compleet met kloeke toren: de Stockalperturm, in het plaatsje Gondo.

Ruim driehonderd jaar stond-ie er al, die toren, toen hij een fenomeen ontmoette dat nog veel ouder is: de lawine. Sneeuw, stenen, modder, dat alles gaat vroeg of laat bewegen en zoekt het lagerop. In de bergen gaat dat proces eeuwig door, totdat ze plat zijn. Niets nieuws. Maar gaat het tegenwoordig sneller?

Kerstmis 2007. We spreken een Zwitserse hotelier in het midden van het land. Maakt hij zich zorgen over het tekort aan sneeuw? 'Der Willy' beweegt zijn hoofd in de richting van de helling achter het hotel. Zijn zorgen blijken groter dan het tobben over wat meer of minder wit.

Hotel Stockalperturm

Willy is bang voor de berg zelf. Hij vreest dat de opwarming van de aarde de kans groter maakt dat 'zijn' helling gaat bewegen.

In Gondo weten ze hoe het is als je uitzicht je op komt zoeken. Precies in het jaar tweeduizend gebeurt het. Zware regenval maakt de bodem boven het plaatsje instabiel. Het is een gevaar waarvan de gevolgen nog groter zullen blijken door het ingrijpen van de mens. Om het dorpje te beschermen tegen steenslag, heeft men erboven een betonnen muur gebouwd. Het is juist die constructie waardoor het relatief rustige schuiven van de helling zich omzet in het opbouwen van een enorme druk. Wanneer de muur het begeeft, stort de helling met extra kracht naar beneden. Tegelijkertijd stuurt de natuur die muur retour, in de vorm van drie stormrammen van vijfhonderd ton het stuk.

De ramp is groot, zó groot dat men zich serieus de vraag stelt of het dorpje erna wel verder moet, verder kan. De geologen studeren, de bewoners overleggen. Het antwoord is: ja.

Ruim zes jaar puinruimen en bouwen later is Gondo er weer helemaal. De berg is zo goed mogelijk getemd. Een dubbel afwateringssysteem moet verdere erosie voorkomen, terwijl de steenslag nu wordt gestuit door de sterkste stalen netten die er te vinden zijn.

Bij de wederopbouw van Gondo geldt het herstel van de oude toren als symbool. Daarbij ging het vooral om het deel van het gebouw dat door één van de betonbrokken werd geraakt; de toren zelf bleef vrijwel ongeschonden. In 2007 heropende de Stockalperturm trots zijn deuren, als hotel en vergaderplaats.

Inmiddels zijn we een jaar verder.

We naderen het Simplonmassief. Met de auto kun je er op drie manieren komen zolang er sneeuw ligt. De Simplonpas wordt het hele jaar opgehouden, maar dat geldt niet voor de twee passen die vanuit het noordwesten en noordoosten toegang geven tot Brig, waar de weg naar boven begint. Oplossing: de *Autoverlad*, de autotrein die je ook 's zomers heel wat haarspeldbochten bespaart. Dwars door de berg, snel,

verkort. De weg naar de Simplonpas is breed. Gelukkig wel. Als om het begin van dit verhaal te illustreren komt zowat het halve Zwitserse leger ons tegemoet, zo lijkt het. De tanks en pantserwagens denderen langs, maar we passen er nog krasvrij naast.

Vanaf ruim tweeduizend meter dalen we af naar Gondo. Opeens ben je er, op een T-kruising van twee diepe kloven. Een plaatsje van

Onderweg komt zowat het halve Zwitserse leger ons tegemoet

en een attractie bovendien. Wij nemen die door de Lötschberg, vanaf Kandersteg, dezelfde berg waarin de nieuwe Neattunnel is uitgebouwd. Goed nieuws voor treinpassagiers uit het noorden, voor wie de reistijd naar het gebied nu sterk is

niets, niet veel meer dan een bewoonde grensovergang. Sterker, de Stockalpertoren blijkt pal naast de douane te staan. Denkend aan het verleden van Gondo als smokkeldorp stel je je voor dat je anno 2008 de spullen zo, hop! vanuit de toren

Op de Simplonpas.

De kamer 'Wijn', één van de tien hotelkamers.